

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

72

Hely

Idő

"1924"

Személy

Szerző:

Cím: Budapest a XIX. század építési

stílusának legjellegzetesebb városa

Forrás:

Uj Nemzedék

3m

1924. 10. 16.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Budapest a XIX. század építési stílusának legjellegzetesebb városa

Reuther drezdai műegyetemi tanár nyilatkozata

— Az Uj Nemzedék tudósítójától. —

Reuther dr. drezdai műegyetemi tanár úrnak a műegyetemi hallgatóival tegnapi esti balkáni tanulmányutjáról Pestre érkezett. A tanár, kivel lapunk munkatársa hosszabb ideig beszélgetett, a tanulmányúton nyert tapasztalatairól a következőket mondotta:

— Két hónap előtt utaztunk el hazáról. Fiumében hajóra szálltunk. A dalmát és albán partokon végig Athénba, majd Konstantinápolyba értünk. Konstantinápolyból utunk Szófiába vezetett. A bolgár Aldunán újra hajóra szálltunk és a Dunán jöttünk Pestre.

— Fiume kihalófélben lévő város be nyomását keltette. A városban pang az ipar és a kereskedelem és csak ritkán látni egy-egy hajót a kikötőbe befutni. Természetes gazdasági háttérétől megfosztva, elvesztette régi jelentőségét. Még nagyobb fokban áll ez Zárára. Zára ma a világ legolcsóbb városa. Forgalma egyáltalában nincsen, idegen csak nagy ritkán téved oda. A szállodák konganak az ürességtől. Zára talán ma Európa egyetlen városa, amelyben nincs lakásinség. Horvát és szerb lakosai az Olaszországhoz való csatlós után mind elköltöztek, viszont Olaszországtól senki sem költözik Zárába.

— Ezzel szemben a többi tengerparti városokban, mint Spalatóban, Raguzában, Cattaróban stb. élénk kereskedelmi élet látható. Szemmel látható, hogy a jugoszlávok mindenképpen ma- eukhoz akarják ragadni az Adrián az

uralmat. Az egyes városokban nagy- méretű építkezések folynak, új tereket létesítenek, a kikötőket javítják. Még a városok régi épületei és történelme a középkor latin, illetve olasz kulturáját lehel, a jugoszlávok teljesen szakítanak a történelmi és kulturális folytonossággal. Önállóan rendezkednek be, mint akik kulturális szempontból sin- esenek másokra utalva. Politikailag nagyon eles a hangulat az olaszokkal szemben. E hangulatnak néha igen ézenvedélyes megnyilatkozását lehet hallani.

— Viharos tengeri út után Athénba érkezünk. Alig ismertem rá a görögök fővárosára, annyira megváltozott a há- borus évek alatt. Mindenképpen a nyugati nagyvárosok nivójára akar emel- kedni. Athénnek ma több mint 800.000 lakosa van, akiknek csaknem kéthar- mada kisázsiai menekült. A város szé- len barakkokban és sátrakban, de a vá- ros terein is tanyáznak. Számuk egyre növekszik. A törökök a minap is 60.000 kisázsiai görögöt utasítottak ki. Ezek gazdaságilag és pénzügyileg nagy te- hertétele a görög kormánynak, de po- litikai szempontból is veszedelmesek. Hónapokon át munka- és foglalkozás- nélküli könnyen hajlanak elégtelensé- gre. Az utóbbi időben elégtelensé- gük kommunista formát öltött.

— A görög intelligencia csak nehezen tudja megszokni az új uralmat. Mind- annyi lelkes royalista és ma is ellensége

sz ártátnak, különösen pedig Francia- országnak. Csodálattal beszélnek a köz- ponti hatalmak háborus teljesítményei- ről és még ma is a központi hatalmak barátainak vallják magukat.

— Nagy gonddal őrzik Athén régi romjait. Ezek nemzeti kincsük és büsz- keségük. Mindenütt a legszebb rend és tisztaság. A német muzeumban is lelke- sen dolgoznak. Az intézet igazgatója Buscho dr. zavartalanul folytatja az ásátásokat. A napokban is a Pantheon alatt új alapra bukkant, amelyről azt hiszi, hogy Athéne istennő templomának alapja.

— Athénből Konstantinápolyba utaz- tunk. Első tekintetre észre lehet venni, hogy Konstantinápoly politikai sulya elhaladott. Megszűnt a város politikai jellege, a politikusok és állami tisztvisé- lők ezrei Angorába költöztek. Kato- nát csak ritkán látni. A katonaság kü- lönben új uniformist visel, mely hason- lit a német egyenruhához, azzal a kü- lönséggel, hogy a sapkának nincs szem- védője. A tisztiek és a legénység fegyvem és fizikai erő szempontjából a legjobb henymást kélti.

— A város gazdaságilag és kereske- delmileg válságos órákat él. Örmény lakosait a városból kiűzték és valószí-

nűen ez a sors fogja érni a görögöket is. Pedig ezek tartották kezükben a ke- reskedelmet. Az építkezés is mindenhol megakadt, pedig egy-két évvel ezelőtt talán sehol annyit nem építettek, mint Konstantinápolyban. Érdekes, hogy építkezés szempontjából Konstantinápoly szakít a multtal. Perában például egy amerikai felhőkarcoló a másik mellett emelkedik az égbe, ami a mosék és az ottomán stílusú épületek között szokatlannak hat. Konstantinápolyban nagyon elkeseredett a hangulat az angolok el- len, kik a megszállás idejéből nem a legkedvezőbb emlékeket hagyták hátra. Ujabban a Mossul-kérdés miatt ez a hangulat szinte ellenségeskedéssé válto- zott. Angolnak ma nem nagyon taná- csos Konstantinápoly utcáin végigha- tadnia. Annál nagyobb a rokonszenv a központi hatalmak iránt.

— Még Konstantinápolyban értesül- tünk a bolgár zavargásokról. A nagy európai lapok is hasábokat írtak arról, hogy Bulgáriában bandaharcok dunnak. Kíváncsian és bizonyos aggodalommal indultunk Szófia felé. Annál nagyobb volt a meglepetésünk, midőn láttuk, hogy Szófiában és egyáltalában egész Bulgáriában a legpéldásabb rend és fe- gyelem uralkodik. Sehol semmiféle nyoma a polgárháborúnak vagy a za- vargásnak. A Cankov-kormány ura a helyzetnek. A bolgár belvillongásokról szóló hírek bolgárelenes forrásokból származtak.

— Építési szempontból Szófiának ninc- sok látnivalója. Új város, mely csak most kezd kifejlődni. Talán említésre méltó, hogy most építik új színházát, mely Európának legnagyobb befogadóképes- ségű színháza lesz. Drezdai műépítész tervezte. Alig hiszem, hogy Szófia lakos- sága meg tudja majd tölteni az új szin- ház termét. Érdekes, hogy Szófia környé- kének több templomában a XIII. és

XIV. századból származó freskókat találtunk. E freskók Olaszországban tanult konstantinápolyi festőktől származnak, kik a Konstantinápolyt fenyegető török elől nyugat felé menekültek. A képeknek elsőrangú kulturtörténelmi jelentőségük van.

— A bolgár Aldunán hajóra szálltunk, hogy utunk utolsó állomására, Budapestre induljunk. Két havi barangolás után a Balkánon „euróпахungrig“ lettünk. A magyar határnál szinte a levegőben éreztük Európa szellemét. Felélekezettünk. Estefelé értünk Budapestre. Ritkán láttam olyan költői szépségű képet, mint az ezer lámpástól csillogó Duna a kivilágított Budapest és a budai hegyek, amelyekén számtalan fénypont, mint megannyi szentjánosbogár csillogott.

— Budapestről eddig mindig azt hallottam, hogy modern város. Két napi ittlétem alatt úgy találtam, hogy ez a megállapítás *nem egészen helytálló. Budapest a XIX. század építési stílusának legjellegzetesebb városa.* Budán az ember minden utcából és kőből a történelem lehelletét érzi, Pestnek ezzel szemben kevés a történelme. De azért nem modern város. Megtalálni benne a XIX. század építési stílusának kezdetét, kifejlődését és a modern stílusban való átmenetét. Budapest ezért inkább kapocs a múlt és a jelen között. Az Erzsébet- és Lánchídnak Európában nincs párja. Szinte megbüvölt a két hidnak könnyedsége, nemes vonala és óriási mérete. Elég, ha *a parlamentről csak azt mondom, hogy a német császár a berlini Reichstag épületével szerette volna felcserélni.*

A muzeumok közül a *Mezőgazdasági Múzeum* kapott meg leginkább. Róla írja Naumann, a Mitteleurópa írója, hogy valahányszor Budapesten járt, mindig megtekintette. Csak *egy szépséghibája van Budapestnek: kevés a tere.* Pedig e hiányon még ma is lehetne segíteni.

— Budapest szépségénél csak lakosainak vendégszeretete nagyobb. Hüttl és Hermann műegyetemi tanárok, Quittner műépítész és a műegyetemi hallgatók előzékenységét és vendégszeretetét sosem fogjuk elfelejteni. A legjobb emlékekkel távozunk Budapestről. Ujra meggyőződünk arról, hogy nemcsak szövetségeseink, hanem barátok voltunk. És vagyunk ma is.